

3rd week: Renal Diseases. Diseases of Alimentary Tract. Grammar: Conditional clauses (aby, kdyby).

CONDITIONAL = past participle + conditional form of "být"

DĚLAT, DÍVAT SE

já	bych	se	dělal/a díval/a	my	bychom / bysme*	se	dělali/y dívali/y
ty	bys by	ses	dělal/a díval/a	vy	byste	se	dělali/y dívali/y
on		se	dělal díval	oni (Ma.)		se	dělali dívali
ona	by	se	dělala dívala	ony (F + Mi.)	by	se	dělaly dívaly
ono		se	dělalo dívalo	ona (N)		se	dělala dívala

»» Word order (slovosled):

Já	②	dělal/a
Ráno	bych	dělal/a
Dělal/a	bych	

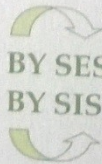
Já	②	se	díval/a
Díval/a	bych	se	
	bych	se	

»» Negative form (zápor):

Nedělal/a bych.
Nedíval/a bych se.

»» 2nd person sg. reflexive verb

dívat se → díval/a (bys + se) **BY SES**
dát si → dal/a (bys + si) **BY SIS**

<i>přání a person's preference</i>		Šel bych raději / radši domů. Vzal bych si spíš ten červený svetr.	
<i>rada a doporučení advice and recommendation</i>		Měli bychom tam jít. Měl bys přijít včas.	
<i>zdvořilá žádost, žádost o dovození polite request, asking for permission</i>		Mohl bych vás o něco poprosit? Půjčil bys mi slovník, prosím tě?	
<i>nabídka suggestion</i>		Nešla bys se mnou do kina? Jeli byste s námi na výlet?	
<i>kondicionálové věty conditional clauses</i>			
<i>reálná podmínka real condition</i>	<i>If I have</i>	jestli jestliže !! když !! pokud budu-li mít	Jestli / jestliže / když / pokud budu mít čas, půjdu do kina. Budu-li mít čas ... Mít čas ...
<i>potenciální nereálná podmínka potential condition</i>	<i>If I had</i>	kdybych	Kdybych měl čas, šel bych do kina.

Change infinitives into the conditionals

- (ty - udělat) pořádek: udělal bys pořádek? Pořádek: order
- (ty - přečíst **si**) tu knihu: přečetl bys **si** > přečetl by sis **SS**
- (**vy** - napsat) ten dopis > napsali byste napsal byste (man) × napsala byste
- (on - přeložit) ten článek: přeložil by ten článek
- (ona - říct) mi to: řekla by mi to
- (vy - zaplatit) ten účet
- (my - zavolat) jim večer: zavolali bychom
- (oni - zůstat) tady
- (my - pozvat) je na party: pozvali bysme **je (=them)** na party
- (ty - ukázat) mi ty fotky
- (ty - oholit se): oholil bys se > oholil by ses
- (ty - vzít si) ten dort : vzal bys si > vzal by sis
- (my - počkat) **na ně**: počkali bychom/bysme na **ně**
- (**ty** - půjčit) mi peníze: půjčil bys mi peníze
- (vy - jít) se mnou do kina: šli byste se mnou do kina
- (ty - jít) se mnou do kina: šel bys **se** mnou do kina
- (ty - sprchovat se) se mnou: sprchovala by ses se mnou
- (ty - podívat se) na ten text: podíval by ses na text

Jíst > sníst

Say in the conditional (Řekněte v kondicionálu):

1. **Můžeme** jít do divadla. Mohli bysme jít do divadla.
2. **Chce** se učit česky. – chtěl by ses učit...
3. Udělám to rád. – udělal bych to rád
4. Díváš se na ten film? Díval by ses na ten film?
5. Jede na výlet. Jel by na výlet
6. Proč na ni nečekáš? – Proč bys na ni nečekal?
7. Nedáš si knedlíky? Nedal by sis knedlíky?
8. Nemám o to zájem. Neměl bych o to zájem.
9. Zítra nemají čas. Zítra by neměli čas.
10. Rozumí tomu? Rozuměl by tomu.

• jít: to go (walk)	jdu	šel/šla	půjdu (pojdu: I will die like a dog)
• Jet: to go (drive)	jedu	jel	pojedu
• Jíst: to eat	jím	jedl	budu jíst

Change an imperative into advice and recommendation by using *mít* in the conditional

1. Nedělej to.
2. Přijďte včas.
3. Držte dietu!
4. Zůstaň tady!
5. Zavolejte domů!
6. Ať tam nechodí!
7. Ať se na to zeptá!
8. Dej mu ještě jednu šanci!
9. Odpočívejte víc!
10. Kuř míň!
11. Nepijte alkohol.
12. Nejezte tučné jídlo.

ABYCH structure

1. Chceš, **abych** byl/a tady. (já)
2. Chci, **abys** odešel/odešla. (ty)
3. Chci, **aby** odešel/odešla/odešlo. (on/ona/ono).

You want me to be here.
I want you to leave.
I want him / her / it to leave.

1. Chci, **abychom** odešli. (my)
2. Chci, **abyste** odešli. (vy)
3. Chci, **aby** odešli. (oni/ony/ona)

I want us to leave.
I want you to leave.
I want them to leave.

Special uses: formal speaking.

Chci, **abyste** byl zdravý. | Chci, **abyste** byla zdravá.
(*abyste*: plural, verb form: singular with gender)

Examples

Přestaň kouřit! – Chci, **abys** přestal kouřit. (*stop smoking! – I want you to stop smoking*)

Nepij tolik! – Přeju si, **abys** tolik nepil. (*Do not drink that much! – I wish you did not drink that much.*)

Zhubni! – Chci, **abys** zhubnul. (*Diet! – I want you to diet.*)

Transform by example

Doktor říká:

1. „Nesmíte kouřit!“
2. („Nekuřte!“)
3. „Chci, abyste nekouřil.“

Doktor říká:

1. Nesmíte se hýbat!
2. Nesmíte pít alkohol!: chci, abyste se **nehýbal** = **nechci**, abyste se hýbal
  1. Nechci, abyste se nehýbal.
3. Musíte cvičit! Chci, abyste cvičil.
4. Nesmíte dýchat! Chci, abyste nedýchal.
5. Musíte se nadechnout! – Chci, abyste se nadechnul. = Nadechl.
6. **Nesmíte** jíst tučné maso! Chci, abyste nejedl tučné maso.
7. Nesmíte běhat! Chci, abyste neběhal.
8. Musíte více spát. Chci, abyste více spal.
9. Musíte jít domů.
10. Nesmíte tolik pracovat.
11. Nesmíte sportovat každý den.
12. Musíte se protáhnout.
13. Nesmíte se bát.
14. Musíte týden ležet.
15. Musíte to vypít.
16. Musíte natáhnout ruku.
17. Musíte si odkašlat.
18. Nesmíte na tu nohu šlapat.
19. Musíte otevřít ústa.
20. Nesmíte zavírat oči.
21. Musíte zavřít oči.
22. Musíte si vzít brýle.
23. Nesmíte brát ty léky.
24. Musíte polknout.
25. Musíte otočit hlavu doprava.
26. Musíte se svléknout.
27. Musíte si lehnout.
28. Musíte se obrátit.
29. Musíte zvednout ruce.
30. Musíte se narovnat.

já	kdybych měl/a čas	šel/šla bych do kina	kdybych se učil/a	udělal/a bych zkoušku
ty	kdybys měl/a čas	šel/šla bys do kina	kdyby ses učil/a	udělal/a bys zkoušku
on/ona	kdyby měl/a čas	šel/šla by do kina	kdyby se učil/a	udělal/a by zkoušku
my	kdybychom měli čas	šli bychom do kina	kdybychom se učili	udělali bychom zkoušku
vy	kdybyste měli čas	šli byste do kina	kdybyste se učili	udělali byste zkoušku
oni	kdyby měli čas	šli by do kina	kdyby se učili	udělali by zkoušku

Make sentence using *jestli/když* and *kdyby* according to the following model.

(já) mít slovník, přeložit ten text dobře > *Jestli/když budu mít slovník, přeložím ten text dobře.*
Kdybych měl, slovník, přeložil bych ten text dobře.

1. **(my)** mít volno, jet na výlet
  - a. Jestli budeme mít volno, pojedeme na výlet.
  - b. Kdybychom/kdybysme měli volno, jeli bychom / bysme na výlet.
2. **(oni)** to vědět, říct nám to
  - a. Jestli budou to vědět, řeknou nám to.
  - b. Kdyby to věděli, řekli by nám to.
3. **(my)** dostat ten dopis, odpovědět rychle
4. **(já) koupit** nový byt, pozvat vás na návštěvu
  - a. Jestli koupím nový byt, pozvu vás na návštěvu.
  - b. Kdybych koupil nový byt, pozval bych vás na návštěvu.
5. **(on)** dobře vyslovovat, všichni mu rozumět
6. **(ty)** přijít včas, koupit lístky na koncert
7. **(ona)** být unavená, odpočívat
8. **(ty)** nerozumět tomu, zeptat se

Create speculative sentence according to the model.

Já /chřipka/doporučení nebo symptomy > kdybych měl chřipku, měl bych ležet / bolela by mě hlava.

1. Já / zánět močového měchýře:
  - a. Kdybych měl ZMM,
    - i. měl bych brát antibiotiky.
    - ii. Měl bych pít víc tekutin.
    - iii. Měl bych odpočívat.
    - iv. neměl bych sportovat.
    - v. Neměl bych sexovat / mít sex.
    - vi. Bolelo by mě pohlaví
    - vii. Bolelo by mě to při močení
    - viii. Cítil bych řezání při močení
    - ix. Cítil bych pálení při močení
    - x. Měl bych horečku (fever) × hračku (toy)
2. Ty / ledvinová kolika
  - a. Kdybys měl ledvinovou koliku,
    - i. Měl bys brát léky proti bolesti
    - ii. Měl bych odpočívat.
    - iii. Měl bys jít na chirurgii (někdy).
    - iv. Strašně by tě to bolelo.
    - v. Potil by ses
    - vi. Měl bys horečku: you would have... / měl bys mít = you should have
3. Prezident / inkontinence
4. Jeho manželka / krev v moči
5. Vy / zimnice
6. Oni / ledvinové kameny
7. Já / pálení žáhy
  - a. Kdybych měl pálení žáhy,
    - i. Měl bych brát antacida.
    - ii. Měl bych méně jíst
    - iii. Neměl bych jíst před usnutím/spaním.
8. Ty / bolesti žaludku
9. Prezident / krev ve stolici
10. Jeho žena / nadýmání
11. Vy / zánět slinivky
12. Oni / průjem a zvracení

Poslouchejte a odpovídejte.

<http://1drv.ms/1zyUxhX>

Paní Tomášovou bolí záda.   ano × ne

Teplotu zatím nemá.   ano × ne

Dvakrát zvracela.   ano × ne

Bolí ji na hrudi.   ano × ne

Na bolavé mištop si dávala teplé obklady.   ano × ne

Paní Tomášová má průjem.   ano × ne

Ztratili se: they got lost

Jsou ztraceni: they are lost

Líný: lazy

Slabý: weak

Mají slabou vůli: they have a weak mind

Moč: URINE

MOC: POWER (A LOT)

Meč: sword

Doporučovat: recomend